

m y ś l t e o l o g i c z n a

ALFONS WEISER

TEOLOGIA NOWEGO TESTAMENTU

CZTERY EWANGELIE, DZIEJE APOSTOLSKIE,
LISTY ŚW. JANA I APOKALIPSA ŚW. JANA

Przekład
Michał Szczepaniak

Wydawnictwo WAM
Kraków 2011

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	7
Bibliografia ogólna	11
I. TEOLOGIA ŹRÓDŁA MÓW.....	17
1. Istnienie źródła mów	18
2. Zakres źródła mów	18
3. Charakterystyka źródła mów	21
4. Powstanie, redakcja i recenzja Q	23
5. Teologiczne treści w źródle mów	26
5.1. Jan Chrzciciel	27
5.2. Chrystologia i eschatologia.....	29
5.2.1. Ogłaszający i zaprowadzający panowanie Boga.....	30
5.2.2. Syn	31
5.2.3 Syn Boży i Syn Człowieczy	32
5.2.4. Jezus i boska mądrość	37
5.2.5. Śmierć i wywyższenie Jezusa w świetle losu proroków	39
5.3. Etyka	41
6. Podsumowanie	44
II. TEOLOGIA EWANGELII MARKA.....	46
1. Zasadnicza treść, kompozycja i struktura literacka	47
2. Literacko-teologiczna forma całości	51
2.1. Skazanie na śmierć i Zmartwychwstanie Jezusa	51
2.2. „Sekret mesjański”	53
2.2.1. Materiał tekstowy.....	54
2.2.2. Interpretacja	55
2.3. Wydarzenie Jezusa jako „wypełnienie” i „początek”	58
3. Orędzie o basilei Boga.....	61
3.1. Orędzie przypowieści	62
3.2. Orędzie opowiadań o cudach	66
3.2.1. Egzorcyzmy i cudowne uzdrowienia.....	67
3.2.2. Epifanie, cudowne wybawienia i cuda	70
4. Charakterystyczne rysy chrystologii	73
4.1. Określenia godności Jezusa	73
4.1.1. Mesjasz	75
4.1.2. Syn Boży	76

4.2. Jezus jako Odkupiciel oraz rozumienie odkupienia	77
5. Opowiadanie o męce	79
5.1. Wkład Marka	81
5.2. Wspólne tradycje i redakcje zamiary prezentacji	82
5.2.1. Odniesienie do Świętych Pism Izraela	82
5.2.2. Odniesienie do życia wspólnotowego	84
6. Podsumowanie	86
III. TEOLOGIA EWANGELII MATEUSZA	89
1. Okoliczności powstania	90
2. Układ i struktura literacka	91
3. Stosunek do Świętych Pism Izraela	95
3.1. Dalsze obowiązywanie „Prawa” i „Proroków”	95
3.2. Krytyka „Prawa” i jego interpretacja	97
3.3. Cytaty refleksyjne	99
4. Rozumienie Chrystusa	102
4.1. Mesjasz i Syn Dawida	103
4.2. Pan	105
4.3. Syn Boży	106
4.3.1. Syn Boży w Ewangelii dzieciństwa	106
4.3.2. Syn Boży w innych częściach Ewangelii	113
4.4. Syn Człowieczy	115
4.5. Jezus i Mojżesz	119
5. Braterska wspólnota żyjąca ze świadomością obietnicy i wymagań Jezusa	122
5.1. Budowa Kościoła na Piotrze, Skale	122
5.2. Braterska wspólnota wierzących	124
5.3. Wspólnota i Kościół jako bycie uczniem	126
5.4. Obietnica i wymagania Jezusa	128
6. Podsumowanie	131
IV. TEOLOGIA EWANGELII ŁUKASZA I DZIEJÓW APOSTOLSKICH ...	135
1. Okoliczności powstania	137
2. Zasadnicza treść i forma literacka	138
2.1. Proemia Łk 1, 1-4 oraz Dz 1, 1-3	138
2.2. Stosunek obu Łukaszkowych ksiąg do siebie	140
2.3. Elementy koncepcji literacko-teologicznej	144
2.3.1. Narracyjna część wprowadzająca w Ewangelii Łukasza	144
2.3.2. Narracyjna część wprowadzająca w Dziejach Apostolskich ...	148
2.3.3. Główna część narracyjna Ewangelii Łukasza	149
2.3.4. Główna część narracyjna Dziejów Apostolskich	153
3. Bóg – Jezus Chrystus – Duch Święty	155
3.1. Bóg	156
3.2. Jezus	158
3.2.1. Syn Boży i Mesjasz	159

3.2.2. Pan i Zbawca	161
3.2.3. Syn Człowieczy	163
3.2.4. Prorok	165
3.3 Duch Święty	166
3.3.1. Duch jako inicjator działalności Jezusa i Kościoła	166
3.3.2. Duch jako filar działalności Jezusa i Kościoła	168
4. Rozumienie wybawienia i zbawienia	170
4.1. Unikanie przedstawienia śmierci jako prześlągania	170
4.2. Źycie i droga Jezusa jako wydarzenie zbawcze.....	171
5. Bycie chrześcijaninem, etyka i życie wspólnotowe	173
5.1. Zasadnicze postawy pojedynczych członków i zasadnicze zadania wspólnoty	173
5.2. Formy i modele życia we wspólnocie i sprawowania władzy	175
6. Podsumowanie	176
V. TEOLOGIA EWANGELII JANA I LISTÓW JANOWYCH	181
1. Specyfika Ewangelii Janowej	183
2. Kompozycja literacko-teologiczna	187
2.1. Powiązanie Prologu z Ewangelią	188
2.2. Narracja otwierająca	188
2.3. Główna sekcja narracyjna pierwszej części	190
2.4. Pierwsza sekcja drugiej części	193
2.5. Druga sekcja	195
2.6. Trzecia sekcja	199
3. Kwestia jednolitości i powstania Ewangelii Janowej	204
3.1. Problemy z sekwencją scen w J 5 – 7	205
3.2. Analiza warstw w mowach pożegnalnych	207
3.3. Analiza warstw w innych częściach Ewangelii	209
3.3.2. Niektóre przykładowe teksty	210
3.4. Analiza warstw w Prologu	214
3.5. Możliwy model powstania	216
4. Zasadnicza treść i okoliczności powstania Listów Janowych	218
4.1. Pierwszy List Jana	218
4.2. Drugi i Trzeci List Jana	225
5. Poszczególne teologiczne tematy w pismach Janowych	227
5.1. Tytuły i obrazy chrystologiczne	227
5.2. Stosunek do judaizmu	234
5.3. „Znaki” i wiara	237
6. Podsumowanie	238
VI. TEOLOGIA APOKALIPSY JANA	242
1. Ogólny charakter księgi oraz okoliczności powstania	243
1.1. Ramy historyczne	244
1.2. Stosunek do apokaliptyki	248
2. Obrazowy sposób wyrazu	250

2.1 Sekwencje obrazów i obrazy kontrastowe	250
2.2 Wielowymiarowość	251
3. Kluczowe tematy teologiczne	254
3.1 Rozprzestrzeniająca się błędna interpretacja	254
3.2 Strofujące pokrzepienie zamiast groźby	255
VII. KAMIEŃ WĘGIELNY – JEZUS Z NAZARETU	259
1. Sens i granice zagadnienia	260
2. Ogólny zarys życia i działalności Jezusa	261
2.1 Działalność Jezusa w Izraelu	263
2.2 Droga Jezusa aż do śmierci	266
3. Fundamentalne doświadczenia ze Zmartwychwstałym Chrystusem ...	268
3.1 Fundamentalne doświadczenie Wielkanocy	268
3.2 Doświadczenia w życiu pierwotnej wspólnoty chrześcijańskiej	270
INDEKS AUTORÓW CYTOWANYCH	272
INDEKS MIEJSC BIBLIJNYCH I OKOŁOBIBLIJNYCH	277
INDEKS OSOBOWY I RZECZOWY	298